

THE POSTMODERN FICTIONALIZATION OF REALITY – DUMITRU RADU POPA, „MI S-A PĂRUT, CU PARANTEZE...”

Simona Antofi

Prof. PhD., “Dunărea de Jos” University of Galați

Abstract: Dumitru Radu Popa's Postmodern writing approaches two major issues: the specifics of literary representation, namely the relation art/literature - reality and the experimental use of the text-palimpsest, textual auto-reference and self-reflexivity. Therefore, our study analyses Mi s-a părut, cu paranteze... from the point of view of personally assuming, reshaping and interpretation of the Postmodern textual inventory, as well as of the specific re-evaluation of the writer's livresque patterns equally guiding the covert textual structure.

Keywords: Postmodern writing, auto-reflexive writing, auto-reference, livresque pattern, text-palimpsest.

Despre Dumitru Radu Popa există, după cum se știe, puține referințe critice și, dintre acestea, și mai puține notabile. Scriitorul, rezident în America din 1985, își trăiește exilul în mod atipic, în afara dilemelor și a traumelor identitare des întâlnite în astfel de situații. Tocmai de aceea, scriitura practică de acest prozator nonconflictual, în esență, înglobează într-o formulă proprie, unică, am zice, atât statutul său neproblematic de emigrant, cât și gustul pentru experimentalismul postmodern liber asumat dar și liber reinterpretat, corelat cu o viziune duală, onestă, în fond, asupra spațiului românesc rămas departe și asupra aceluia american, permisiv și maleabil cu toate etniile, limbile și mentalitățile.

Dana Pîrvan-Jenaru surprinde corect, în termenii potriviți, specificul de scriitură și de semnificație al *prozelor româno – americane* ale lui Dumitru Radu Popa: „O vibrație particulară se desprinde din proza de mare subtilitate a lui Dumitru Radu Popa. Pe de o parte, prin amestecul de real și fantastic, ce balansează între un tărâm luminos, plin de culoare și armonie, și un tărâm straniu, ambele deschizând un labirint al lumilor paralele, al planurilor multiple, atât spațiale, cât și temporale. Pe de altă parte, prin paradoxala gravitate a umorului și a ironiei ca spirit critic ce demistifică, nu prin evaziune, ci prin asimilare și depășire. Toate acestea sunt potențate prin măiestria de a crea atmosferă (un decor format din oameni, tablouri și idei), fluența narațiunii și, mai ales, aspect esențial pentru un scriitor plecat din țară de mai bine de douăzeci de ani, simțul limbii, ale cărei fraze sonore fidelizează prin plăcerea provocată, dar și prin sugestia unei realități ce se ascunde în pliurile acestui limbaj. Acestea ar fi, în mare, liniile de forță ale celor șapte proze reeditate (*Lady V., Panic Syndrome!, Din povestirile unui frizer, Alegerea, La revoluția română, Mi s-a părut, cu paranteze..., O zi nefastă din viața lui Abraham Van Beyeren*) în variantă revizuită, din volumul *Lady V.*, pe care autorul le consideră un ciclu (româno-american) închis.”[1]

Vorbind despre sine însuși, și despre modelele livrești direct asumate, scriitorul își tratează statutul de exilat cu demnitate, iar patriotismul - cu rezervele terminologice și comportamentale

firești: „Dacă mi-am îndeplinit datoria față de țară, atunci am făcut-o la fel cum au făcut-o - păstrînd proporțiile! - la timpul lor, Ion Budai-Deleanu sau I.L. Caragiale. Închistarea într-un "românism" scris cu nu știu cîți de R mi s-ar părea chiar un act anti-patriotic, pentru că nu ar face decît să ne izoleze, artificial, pe toate planurile. Satira are părțile ei de întristare, așa cum oda sau epopeea nepotrivită au părți de comic penibil... Eu sînt, din acest punct de vedere, de la școala lui Caragiale și, mai presus de toate, de partea literaturii!”[2]

După modelul titlurilor din *momentele și schițele* caragialiene, textul lui Dumitru Radu Popa, *Mi s-a părut, cu paranteze...*[3] indică, de la bun început, prin punctele de suspensie, o necesară complicitate între un narator care, ca întotdeauna, în cazul acestui scriitor, joacă mai multe roluri, pe mai multe paliere diegetice și narative, asumându-și inclusiv funcția de regizare a narațiunii *in actu*, și un cititor disponibil pentru a accepta un pact de lectură cu multiple deschideri.

Debutul *in medias res* pune față în față un narator defensiv, suferind de o nevroză stranie (î se tot pare că vede un pește uriaș, atîrnînd din tavan, cu o privire sașie, de reminiscență explicit caragialiană – a se vedea personajul Acrivița, din *Kir Ianulea*, sau senzuala Mânjoloaie, sau..., și un (aparent) fost tortionar, individ deprins a conduce anchetele indezirabililor politic din regimul comunist românesc. Pornind de la dialogul pe care acest personaj – „Insul purta un fel de șapcă cu cozorocul tare, cumpărată probabil de la Thrift Schop sau pur și simplu culeasă din vreo cutie de gunoi, dintr-un *junk-yard*, o șapcă detestabilă în totalitate, prăzulinie cu cozoroc negru, și se plimba cu mâinile la spate, pufnind și icnind într-un mod respingător.”[4] – îl are fie cu ceilalți pacienți care așteaptă, în holul de la *First American Diagnostic Center*, venirea doctorilor (români), fi cu asistentele (firește, una dintre ele se numește Nuți), se construiește, cu mare apetență pentru reconstituirea detaliilor ale căror (aparent) mărunte corespondențe cu spațiul românesc antedecembrist servesc ca tot atâtea *efecte de real* implicite, o reprezentare fidelă (deși cu instrumentele literaturii) a societății românești sub dictatură, cu tipurile ei umane, cu birocratismul cunoscut, cu balcanitatea de mentalitate și de comportament ce se reflectă în atitudinea și vorbele oamenilor, în relația lor cu autoritățile etc.

Populația din sala de așteptare a *First American Diagnostic Center*, situată undeva prin Queens, reflectă programatic amestecul de etnii, mentalități și limbaje din lumea emigranților sud și sud-est europeni și sud-americani în țara tuturor posibilităților: „Români, sârbi ce o rup binișor pe românește, ceva greci, câțiva hispanici mirosind a ulei rînced de gogoși, în sfârșit câteva babe americane sadea, obișnuite cu exotismul cartierului și mergînd la doctor probabil tot așa cum se duc la biserică.”[5] Niveluri stilistice incompatibile își dau întâlnire, din această cauză, cu pronunții defectuoase, corelate cu atitudinea indigestă a asistentelor – oficiante sacre în templul medicinei, și posesoare ale secretelor interzise muritorilor de rînd: „La recepție, în spatele unui *desk* acoperit de dosare, o damicelă violent fardată își împarte timpul între pilitul unghiilor și răspunsul la telefon într-o engleză mai mult hotărâtă decât sigură.”[6]

În această lume pestriță, retras pe scaunul său de plastic, și obsedat de peștele cu iz caragialian („și mi se pare așa, deodată, că deasupra mea plutește un pește mare, un fel de crap peste măsură de gras care mă privește cu ochii cruciș, ca și cum un pește ar putea fi bolnav de strabism și ar fi nimerit – nimic nu-i cu neputință! – în sala de așteptare a doctorului de la *Făst Amărcan Daiagnostic Sentă* ca să se trateze!”[7]), naratorul își fabrică și descrie profilul atipic identificându-și și supralicitându-și nevrozele pe fondul unor deprinderi dobândite în timpul anilor lungi de dictatură comunistă și devenite carte de vizită împovărătoare pentru muți români. Așa de pildă, statul la coadă întovărășit de acel stoicism astăzi greu de înțeles.

De altfel, în cadrul acestui eșantion reprezentativ al societății românești antedecembriste, transplantate în America, realitatea americană a expatriaților este văzută cu ochiul de expatriat al

naratorului, care își exhibă, și el, cu o voluptate suspectă - prin supralicitare - măcar de ironie, dacă nu cumva de malițiozitate, românită: „De înjurat, înjur sigur în românește, ori de câte ori îmi vine, căci nici engleza, nici franceza, maghiara, germana ori chiar atât de inventiva italiană nu au spiritul analitic și creativitatea genuină a trimiterilor noastre precise, nu *in quel paese*, cum zice italianul cu un eufemism gingaș, ci în locuri nuanțate în funcție de nevoie, și spuse pe șleau, cu toate conotațiile necesare: de la *argumentul ontologic*, statistic cel mai des folosit, să o recunoaștem, ca un fel de nostalgie a originilor, de care ultra-naționaliștii vor fi fiind foarte mândri – nu fără rezon de data asta! și până la variații personale, arpegiate într-o rapsodie română fără de sfârșit.”[8]

Pe de altă parte, același narator, ale cărui partituri încarcă parantezele (adică digresiunile nonfactice) cu o relevanță metatextuală implicită sau explicită – exagerează și atunci când parodiază propriile veleități scriitoricești lovind, indirect, în scriitorul căruia, oricum, se vede că nu-i displace jocul de-a metaficțiunea: „ce sens au toate tribulațiile mele, care nu sunt decât un nenorocit de scriitor, sau mai degrabă martorul scriptic al unor lucruri aflate dincolo de puterea mea de a le influența în vreun fel – ei bine, fie și acela al exagerării, manipulare de care sunt întotdeauna suspectat, și pe bună dreptate!”[9]

În plină parodie, prin urmare, unul dintre pacienți, trimis de asistentă în *locul pentru domni*, pentru a umple o *eprubetică* cu *pipilică*, este felicitat, pentru succesul operațiunii, de una dintre babele americane care așteaptă, și ele, venirea doctorilor: „Congratulations! I am so happy about it... I somehow knew all the way long you’ll gonna make it!”[10] În acest mod, culmea ridicolului se poate converti cu succes în parodie – atunci când un eveniment de o importanță copleșitoare pentru o comunitate de oameni este înlocuit de întâmplarea din toaleta bărbaților, iar Berkeley – „un anume vechi și idealist – subiectiv filosof care dă și numele unei vestite universități de pe Coasta de Vest”[11] poate sta alături de Händel (a cărui muzică însoțește triumfal reușita pacientului), și amândoi, după cum se va vedea, de Heidegger. Dar toate acestea se petrec într-una din parantezele care dublează discursul factual, comentând implicit întâmplările (imaginate de narator sau doar descrise de acesta, ca martor), personajele și textul însuși, pe latura sa factuală.

Obsedat de aspectul de *comisar al poporului*, al individului reclacitrant, deosebit de obraznic și de agresiv cu ceilalți pacienți și cu asistentele, prins între teama aproape viscerală de a nu fi prins într-un interogatoriu, peștele cu privirea sașie, din tavan, și propriile nevroze, naratorul își exercită, pe de altă parte, funcția de regie a textului și a universului de discurs. Cauționat de nevrozele sale, de transpirația abundentă și de obsesii, ca tot atâtea forme de manifestare ale unei percepții hipertrofiate asupra realității, naratorul o distorsionează constant, folosindu-se de paranteze ca de un spațiu în care replica fantast – irațională a microsocietății din sala de așteptare să capete reverberații antedecembriste și, în egală măsură, livrești. Așa de pildă, lunga așteptare capătă rezonanțe mistice, asemănată fiind, într-o paranteză, cu un ritual de exorcizare care implică și confesiunea obligatorie în fața medicului/preotului (sau a anchetatorului?), a bolilor/păcatelor: „da, am preacurvit, însă de ce să mă doară ficatul?; e drept, beau un păhăruț mai mult decât s-ar conveni, dar ce legătură are asta cu durerile de șale? (...)”[12]

O altă paranteză cu rol explicativ aduce un exemplu lămuritor: una dintre babele din sala de așteptare, care, deloc întâmplător, nu se duce la un medic american, preferându-l pe cel român, transformă puterea nefirească a obișnuinței într-o demonstrație de strategie ritualică, cu religiozitate intrinsecă, desigur, parodiată: „În fond, nu ca să te vindeci vii la doctor, ci ca să capeți acea terapie mistică a confesionalului (așteptarea cea lungă) și, la sfârșit, *canonul*, care înseamnă interdicții de tot felul, pe măsura păcatelor săvârșite, cu fapta, vorba sau cu gândul...”[13] În acest mod, parodiarea statului la coadă, devenit vocație, ca și obligativitatea ceremonialului așteptării

sosirii doctorului, își asociază raportul medic/magister – pacient/învățăcel, precum și exhibarea unor suferințe ipotetice, asociate bătrâneții, și eufemizarea unui erotism ridicol: „Of, of, of..., și iar of! Fir-ar ea să fie de bătrânețe și de boală: nici tu o cafeluță, o sarma, o vișinată sau un păhărel de vin, nici ... *nimic!*”[14]

O altă paranteză deslușește, dacă mai era nevoie, cititorului, miza acestui colaj de instantanee din sala de așteptare, în care damicelele asistente, babele, *comisarul poporului* în travesti american, hispanicii și... peștele participă efectiv la crearea unei lumi imaginate/imaginare ca alternativă metatextuală de uz personal al naratorului care îi observă pe ceilalți eludându-și, astfel, propriile obsesii. Mai mult decât atât, abia ieșit din paranteza amintită, naratorul încalcă obligația descrierii factualului și strecoară o observație metatextuală grație căreia putem vorbi de autoreflexivitate, iar naratorul însuși arată că gândește și revede textul din respectiva paranteză și din exterior, ca narator/lector/naratar ce coexistă cu personajele dar, într-un mod nefiresc pentru pretențiile de verosimilitate afișate de la bun început, coabitează chiar și cu textul care-l poartă: „- Doamne, iartă-mă! am exclamat, gândindu-mă la conținutul parantezei dinainte, (...)”[15]

Își face apariția un alt personaj, un obișnuit cotizant al *First American Diagnostic Center*, tratat cu preferențialitate de asistente – i se permite să se servească, din frigiderul comun, cu *siropel* – fapt care duce la o reacție verbal – agresivă a *comisarului poporului*, al cărui comportament și limbaj de mahala reamintește *atmosfera încărcată* din sălile de așteptare, din fața ghișeelelor în care funcționari deservind statul comunist oficiau cu aroganță misterele rezervate doar inițiaților: „Întâi de toate, se rătoi damicela de la *desk*, dacă n-ai avut fișă la noi până acum, trebuie să vă facă doctorul un *general* și numai după aia puteți servi sirop de tuse, dacă, bineînțeles, probele hepatice ies normale și după ce dați contribuția (...)”[16] Cearta care izbucnește degenează rapid într-un duel al jargonelor, amuzant în sine, ridicol și umilitor în fond, pentru că el surprinde cu acuitate mizeria umană și materială a expatriaților: „*Peșan pliz! Sailănt!* ... *Ai chient ghiet dă cămiunicheșan...* și dumneavoastră, domnu’ ... vă rog foarte mult să vă mai potoliți, că nu se face să folosiți chiar... în jargonul ăsta, lumea mai știe și limbi străine, să fim puțin mai...”[17]

Apoi, naratorul analizează comportamentul medicilor americani – „care-ți vorbesc din vârful limbii și te cercetează ca pe o mașină stricată”[18], dezumanizați de rutina vieții zilnice și de programul strict, în comparație cu doctorii români care, ce-i drept, întârzie mereu, dar par mult mai umani. Cu satisfacție, am zice, mimată sau nu, naratorul reintră, și el, în lumea pitoresc – balcanică pe care a lăsat-o în urmă – „În fond... chiar și ăsta cu chipiu, poate e bolnav, a venit pentru prima dată aici și, oricât de mitocan sau violent, ar merita puțină atenție din partea personalului care... ce să mai vorbim, că le știu eu pe *poamele* astea destul de bine, și nu de azi de ieri (...)”[19] Până și babele americane se acomodează rapid la context, fie din exercițiul obișnuinței, fie pentru că manipularea maselor și a indivizilor, specifică societăților totalitare, se bazează pe constante ale naturii umane la care fac apel și societățile democratice cu economie capitalistă – unde cumpărătorul trebuie convins să plătească serviciile oferite de piață. Cu alte cuvinte, spațiul democrației americane, face, și el, obiectul unei parodii aparte, mai discrete, dar nu mai puțin relevante: una dintre babe îl citește pe Tolstoi în versiune de popularizare, prescurtată, și nu pregetă să-l încurajeze pe scandalagiul *comisar al poporului* deghizat, cu obișnuitele clișee: „Don’t worry! îl îmbună admiratoarea lui Tolstoi pe scurt, everything will gona be fine with you! (...)”[20] Credința că totul va fi bine face parte, se știe, din inventarul de axiome în care americanul de rând crede cu strășnicie.

Contemplând *bestiarul amestecat* al acestui spațiu închis, naratorul își exercită abilitățile parodic-metatextuale și asupra pactului de lectură amintit la început, printr-o *mise an abîme* cu dedicație: „Pentru cine are greutăți de înțelegere sau oricare altă formă de debilitate, poate și sporită

de schimbarea amețitoare de planuri a acestei povestiri – când de fapt, ca de cele mai multe ori în scrierile mele, probabil că nu se *întâmplă* nimic! – voi face un rezumat.”[21] Și își pune, din nou, percepția proprie sub semnul relativității cunoașterii, corelativă lumilor paralele sau alternative. În fond, nimic nu ne determină să dăm mai mult credit factualului descris în acest text, decât *fantasticului cerebral* căruia i se subsumează viziunile din paranteze. Ambele categorii de lumi sunt, apoi, viciate/contaminate de livresc, cu precădere de acela caragialian. Ca și naratorul din *Grand Hôtel Victoria Română*, naratorul lui D. R. Popa *simte enorm și vede monstruos* lumea. Și și pune, dilematic, problema reprezentării în literatură: „Îi zic *viziune* pentru că nu sunt chiar sigur – s-ar putea să fie doar o parte din boala mea, o meteahnă, ia, acolo!, și nimic mai mult, ca atunci când simți monstruos despre ceva ce nu se *întâmplă* să fie nicidecum vătămător sau vezi lucruri care nu sunt în nici un chip reale.”[22]

Și, ca încă o dovadă că *lunile ficționale* includ și literatura, și realitatea, cu toate ipostazele lor, și că acest aspect ține în mod clar de ideologia literară a autorului, sunt rescrise și acomodată contextului medical și american, deopotrivă, secvențe caragialiene binecunoscute: „A nu se scuipa pe jos! A se spăla pe mâini după folosirea toaletei! A se plăti consultația cu cec, cheș sau credit card! A nu se vorbi tare! A se șterge pe picioare la intrare! A se anunța doctorul dacă persoana este însărcinată înainte de orice radiografie!”[23] Mai mult, în parantezele textului se construiește, cu spuneam, o realitate traversată de nevrozele și de obsesiile naratorului – martor, dar care determină, în bună măsură, reacțiile aceluiași narator din cealaltă lume, factuală.

Reacția cu torționarul evoluează, și ea, în mod cu totul neașteptat, căci *Her Oneangzt* – cum i se spune *comisarului poporului* deghizat, și căruia i se supun cu fidelitate *Onezorghe*, *Onezain* și *Onețait* – nume date expatriaților de un anume popă din Lehliu, trimit la Heidegger: „- E simplu, i-am răspuns. Știu din Heidegger. Păi dacă dumneata ai zis că te cheamă *Oneangzt* și mai e unul, *Onezorghe*, pesemne că pe cei doi trebuie să-i cheme *Onezain* și *Onețait*... Cum să-ți explic: *Angst* und *Sorge*, *Sein* und *Zeit*, astea sunt categoriile filosofice ale lui Heidegger... Doar că mă întreb: cine v-o fi pocit în așa hal, să vă întoarcă numele pe dos, căci văd că germana dumitale e mai degrabă...”[24] Iese astfel la iveală o rețea de vechi securiști, subordonată popii din Lehliu și care, în criză de pseudonime și de statut social (camuflajul baptist sau bahai se perimase), găsește soluția... Heidegger.

În altă secvență, care dă seamă de o altă componentă cu multiple fețe a acestei societăți amestecate, *Dom Ceaicopschi* și acoliții lui – alți expatriați care-și poartă cu ei metehnele, obiceiurile și obsesiile, într-un spațiu american tolerant, permisiv, și, tocmai de aceea, românizat – participă la pomana tatălui celui dintâi, despre care nu se știe cu precizie dacă a murit sau este în viață, dar ritualul comemorativ este performat cu perseverență, la anumite intervale, și include, nu se știe de ce, o bătaie (mai mult sau mai puțin) ritualică: „- Bine și-așa, pentru azi, numai ziceți mai cu inimă! Și bag-o și pe aia că «să nu mai veniți pe-aici, știi, tot dichisul (...)»”[25], *pe gustul clientului*. Căci pomenirea se petrece într-un *restaurant cu specific românesc* în care se află, temporar, și naratorul, și în care se adună *luzării*, banda lui *Ceaicopschi*, banda *comisarului poporului*, și alții asemenea lor. Un Bronx al românilor, cu alte cuvinte. O altă bătaie cu iz naționalist puternic parodiat se iscă tot aici, în restaurantul lui Bilă, din pricina batjocoririi mitului poetului național, Eminescu: „- Păi ăsta zicea că *Prinzd-vazdurzi-apezdzi repezdzi-curg* și tot cu *pzd* și *pizd* la toate celelalte versuri care pentru mine, dacă cineva se ia de Eminescu fac moarte de om, și mai bine pierd un marț decât să nu-l ologesc...”[26] Episodul continuă cu o scenă tipic caragialiană, în care un personaj semi-analfabet citește ziarul, iar altul, complet neștiutor de carte, ascultă cu religiozitate. Parodia astfel re-parodiată dă Savoare metatextuală suplimentară textului: „- Auzi, băi? Ia tu, frumos, *Universalul* și să ne lecturezi, dar cu simțire și numai la partea de

politicu. Onezain, pătruns de importanța momentului, păru că se uită pe geam în vreme ce mâinile lui apucau ziarul și începu să ne citească cu o voce subțirică, parcă ar fi fost scopit.”[27]

Lectura pe care o face *Onezain* seamănă suspect de mult cu alte texte din arsenalul redutabil al parodiilor caragaliene – *Proces-verbal, În stilul și cu sintaxa Monitorului oficial* etc: „Turismul bugetar înflorește, patru români incendiați, când poliția a declanșat operațiunea Luna; distrugerea totală a clanurilor țigănești; cresc salariile exemple de creșteri salariale; vameși contra procurori; demnitar prădat de hoți și-a legat nevasta de gard și a părăsit localitatea violată de soțul unei prietene; romi atacă un siloz... la nuntă cu adidași și bărbi false, unde a dispărut iluzia dreptei... a uitat de căsătorie, găsită după trei zile de un trecător; cea mai mare cap... captură de cocaină a anului; cursul valutar în creștere, prim-ministrul impune... evitarea ejaculării precoce...” [28] Și, culmea ironiei – sau parodiei, căci mecanismele celor două forme de ridiculare s-au contaminat reciproc – *Onezorghe*, pretinzând că învață englezește *trei fete coreiene*, le învață, de fapt, românește. Contra a câteva sute bune de dolari pe care le predă micului despot al acestei lumi ce ființează *underground*, *Oneangzt*.

Ultima secvență a textului îl rezumă explicit, repovestind totul și comprimându-l după ce toate parantezele au fost eliminate. Cu suspectă înțelegere pentru (in)capacitatea cititorului de a parcurge drumul înainte și înapoi, între lumile alternative pe care textul le construiește. De fapt, schimbând datele, și această ultimă parte rescrie o istorie cu (deja) mai multe versiuni. Ultimele rânduri repun întreaga fabulă sub semnul ipoteticului și arată cum circularitatea intrinsecă scriiturii se bazează pe un mecanism autogenerant, ce poate reface la nesfârșit, pe paliere (relativ) diferite, o povestire – oricum – imaginată: „Da’ de unde! Mi s-a părut, asta trebuie să fie, mi s-a părut, ca de atâtea alte ori!

- Nici un pește! răspund hotărât. Știi, durerile astea în ceafă îmi dau uneori senzații... *Mi s-a părut!* Pur și simplu mi s-a părut! Și, aici, o paranteză: lungă cât toată istoria de mai sus!”[29]

BIBLIOGRAPHY

1 Dana Pîrvan Jenaru, *Existența ca amnezie sau neînțelegere*, în „România literară”, nr. 28/2008, disponibil la adresa http://www.romlit.ro/existena_ca_amnezie_sau_nenelegere - accesat la 1.05.2017.

² Dumitru Radu Popa, *Șansele nu se așteaptă ca o pară mălăiață*, în „România literară”, nr. 35/2001, disponibil la adresa http://www.romlit.ro/dumitru_radu_popa_sansele_nu_se_asteapt_ca_o_par_mliat - accesat la 1.05.2017.

³ Dumitru Radu Popa, *Mi s-a părut, cu paranteze...*, în *Lady V.*, Curtea veche, București, 2006.

⁴ Idem, p. 232.

⁵ Idem, p. 233.

⁶ Ibidem.

⁷ Idem, pp. 234 – 235.

⁸ Idem, p. 235.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Idem, p. 237.

¹¹ Idem, p. 236.

¹² Idem, pp. 238 – 239.

¹³ Idem, p. 239.

- ¹⁴ Idem, p. 241.
¹⁵ Idem, p. 241.
¹⁶ Idem, p. 242.
¹⁷ Idem, p. 245.
¹⁸ Idem, p. 247.
¹⁹ Idem, p. 248.
²⁰ Ibidem.
²¹ Idem, p. 251.
²² Idem, p. 252.
²³ Ibidem.
²⁴ Idem, p. 254.
²⁵ Idem, p. 262.
²⁶ Idem, p. 279.
²⁷ Idem, p. 266.
²⁸ Idem, p. 272.
²⁹ Ibidem.
³⁰ Idem, p. 284.

BIBLIOGRAPHY

Chivu, Marius, *Sfinți vs securiști*, în „Dilema veche”, nr. 470, 14-20 februarie 2013, disponibil la adresa <http://dilemaveche.ro/sectiune/carte/articol/sfinti-vs-securisti>, accesat la 1.05.2017.

Popa, Dumitru Radu, Lady V., Curtea veche, București, 2006.

Popa, Dumitru Radu: *Nevoia schimbării contextului*, Ancheta „Contrafort” – „Cultură și civilizație în România la sfârșit de secol XX”, în *Contrafort* : 3-6 (77-80), martie-iunie, disponibil la adresa <http://www.contrafort.md/old/2001/77-80/157.html> – accesat la 1.05.2017.

Popa, Dumitru Radu, *Șansele nu se așteaptă ca o pară mălăiață*, în „România literară”, nr. 35/2001, disponibil la adresa http://www.romlit.ro/dumitru_radu_popa_sansele_nu_se_asteapt_ca_o_par_mliat - accesat la 1.05.2017.

Pîrvan-Jenaru, Dana, *Existența ca amnezie sau neînțelegere*, în „România literară”, nr. 28/2008, disponibil la adresa http://www.romlit.ro/existena_ca_amnezie_sau_nenelegere – accesat la 1.05.2017.

Urian, Tudorel, *Lecturi la zi*, în „România literară”, nr. 12/2004, disponibil la adresa http://www.romlit.ro/proza_de_laborator – accesat la 1.05.2017